

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

บรรณารักษศาสตร์ เป็นวิชาชีพใหม่ซึ่งเริ่มเป็นที่สนใจศึกษากันในประเทศไทย เมื่อประมาณยี่สิบกว่าปีมานี้เอง แต่ก็ เป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญในสังคมปัจจุบันไม่น้อย ดังจะเห็นได้จาก การที่สถาบันการศึกษาทั้งระดับมหาวิทยาลัย และระดับอาชีวศึกษาชั้นสูง ได้จัดหลักสูตร เปิดสอนวิชานี้ เพื่อผลิตบุคลากรสนองความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชนในงานพัฒนา คำนวณสถิติปัญหา เช่น ในห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และงานค้นคว้าวิจัย บริการสารนิเทศในห้องสมุดเฉพาะ และศูนย์บริการเอกสาร ฯลฯ และผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาบรรณารักษศาสตร์ทั้งหลาย ก็ได้นำเอาความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันต่อเหตุการณ์ และเทคนิคในวิชาชีพไปใช้ในการบริหาร บริการ การดำเนินงานทั่วไป ทำให้วิชาชีพมีสถานภาพทัดเทียมกับอาชีพอื่น ๆ การศึกษา ถึงการเริ่มงานการบุกเบิกนำทางและผลงานด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ของ บรรณารักษอาวุโสในประเทศไทย จึงเท่ากับ เป็นการศึกษาถึงปัญหาและพัฒนาการทาง บรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยอีกด้านหนึ่ง ที่ยังไม่มีผู้ศึกษาค้นคว้ามาก่อน ส่วนการ วิเคราะห์บทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของบรรณารักษอาวุโสของไทยนั้น ได้ใช้หลัก ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของบรรณารักษห้องสมุดประเภทต่าง ๆ โดยทั่วไป เป็นมาตรฐาน เปรียบเทียบและได้เน้นในข้อที่บรรณารักษรุ่นหลังควรปฏิบัติซึ่งอาจจะถือเป็นข้อสังเกต เกี่ยวกับแนวโน้มในวงการบรรณารักษไทยต่อไปด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

วิทยานิพนธ์นี้มีความมุ่งหมายสำรวจเพื่อวิเคราะห์ผลงานด้านบรรณารักษศาสตร์ และห้องสมุด ของกลุ่มบุคคลซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้บุกเบิกทางแห่งความก้าวหน้า ทางวิชาชีพให้แก่บรรณารักษรุ่นหลัง เป็นการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการห้องสมุดและ

บรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยอีกด้านหนึ่งที่ช่วยให้รายละเอียดเกี่ยวกับอุปสรรค
ตลอดจนและเพื่อเน้นถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมของอาชีพบรรณารักษ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้สำรวจและวิเคราะห์เฉพาะผลงานคานบรรณารักษศาสตร์
และห้องสมุดของบรรณารักษอาวุโส คือ

นางสาวกัทลี สมบัติศิริ

นางสาวกานต์มณี ศักดิ์เจริญ

✓ นายณุน ประกาวิวัฒน์

นางนวนิตย อินทรามะ

นางนิตยา จุฑามาศ

นางสาวบุญเจือ องค์กรประดิษฐ์

นางแมนมาส ชวลิต

นางสาวรณัญจวน อินทรกำแหง

นางสาวศรีทอง สีหาพงศ์

✓ นายสุช พงษ์สถิตย์

นางสาวสุทธิลักษณ์ อัมพันธ์วงศ์

นางสาวอุทัย พุคิยะโพธิ

วิธีดำเนินการคนควาและวิจัย

๑. ศึกษาจากเอกสารเกี่ยวกับหน้าที่ ความรับผิดชอบ จรรยาบรรณของ
อาชีพบรรณารักษ และชีวประวัติของบรรณารักษชาวต่างประเทศที่มีผลงานดีเด่น
๒. ศึกษาจากเอกสารเกี่ยวกับชีวประวัติ ผลงาน ของบรรณารักษอาวุโส
๓. สัมภาษณ์บรรณารักษอาวุโสเป็นรายบุคคล เพื่อรวบรวมรายละเอียด

ต่าง ๆ เกี่ยวกับผลงานด้านบรรณารักษศาสตร์และห้องสมุด ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะบันทึกไว้ด้วยเทปบันทึกเสียง

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

๑. เพื่อเสนอพัฒนาการด้านบรรณารักษศาสตร์และห้องสมุดของไทยในค่านผลงานของบรรณารักษ์
๒. เพื่อเผยแพร่ผลงานด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ของบรรณารักษ์อาวุโส ซึ่งเป็นแรงจูงใจสำหรับผู้ที่ เป็นบรรณารักษ์หรือผู้ที่สนใจอาชีพนี้
๓. เพื่อชี้ให้เห็นความสำคัญและหน้าที่ตอสังคมของอาชีพบรรณารักษ์

การสำรวจและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับชีวประวัติและผลงานของบรรณารักษ์ในประเทศไทย มีผู้เคยทำเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบรรณารักษ์ต่างประเทศ คือวิทยานิพนธ์ของ นางประภาวดี สืบสนธิ์ ในหัวข้อ "บทบาทของบรรณารักษ์ชาวต่างประเทศต่อพัฒนาการด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย" ส่วนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบรรณารักษ์อาวุโสของไทยนั้น ยังไม่มีผู้ใดค้นคว้ามาก่อน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย